

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023 – 2024

Laksevåg barnehage

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

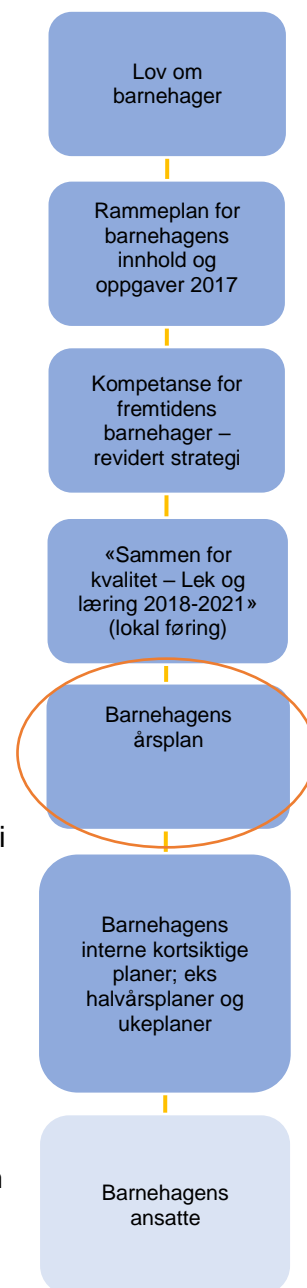
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

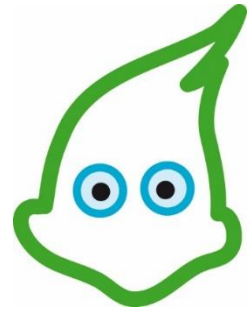

Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	6
1.3 Kjerneverdier	7
1.3.1 Ser barnet	7
1.3.2 Varme	7
1.3.3 Inkluderende	7
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	8
– medvirkende barn i lek og læring	8
2.1 Tilknytning	8
2.2 Lek	9
2.3 Læring	10
2.4 Barns medvirkning	10
2.5 Vennskap og felleskap	11
2.6 Mangfold	11
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	12
3.1 Fagområder	12
3.1.1 Språk som basiskompetanse	12
3.1.2 Matematisk kompetanse	13
3.2 Digitale verktøy	14
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	15
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	15
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	16
4.2.1 Dokumentasjon	16
4.2.2 Vurdering	16
4.2.3 Oppfølging	16
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	16
I. Barnesyn og lærings syn	17
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	17

III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	18
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	19
V.	Overganger	24
a.	Tilvenning i barnehagen	24
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	24
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	24
VI.	Foreldremedvirkning	24
VII.	Bærekraftig utvikling	25
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	26
IX.	Barns seksuelle helse	26

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

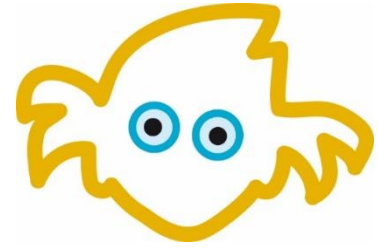
Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

Laksevåg barnehage åpnet i 1949, og vi er en barnehage med en lang historie. Vi er stolt over å være en barnehage med et stort mangfold. Vi skal være en barnehage for alle – med rom for den enkelte. Vi har respekt for ulikheter, og ser på mangfold som en ressurs

1.1 Struktur og organisering

Laksevåg barnehage er under rehabilitering. Rehabilitering er planlagt å være ferdig i januar 2025.

I denne perioden har de yngste barna tilhold på avdeling Solhaug.

Solhaug ble i 2020 pusset opp både ute og inne, og vi er veldig stolte av de flotte lokalene våre.

De eldste barna holder til i erstatningslokaler i Damsgårdssundet barnehage. Barna får tilbud om buss til og fra barnehagen med avgang og ankomst ved Fysak på melkeplassen.

Barnehagen har en høy andel barnehagelærere og barne- og ungdomsarbeidere. Vi er praksisbarnehage for framtidige barnehagelærer ved HVL og vi har avtale med yrkesopplæringen om å ta inn lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget.

I tillegg har vi ekstraressurser i form av stilling på grunn av høy andel flerspråklige barn og vi er ressursbarnehage for 3 tospråklige assistenter i Somali og Arabisk.

1.2 Metodevalg

Vi jobber etter [ICDP](#) i barnehagen, (International child development program) ICDP handler om å fremme barns psykososiale utvikling. Målet med programmet er å støtte omsorgskompetansen hos foreldre og de som arbeider med barn. ICDP-programmet tar utgangspunkt i den kunnskapen omsorgsgiverne (foreldre og barnehageansatte) allerede har om samspill med barnet, og legger til rette for at de kan bli mer bevisste på hva de allerede gjør som er bra. Barnehagen har 4 pedagoger som er sertifiserte ICDP veiledere.

ICDP bygger på 8 tema for godt samspill:

1. Vis at du er glad i barnet ditt
2. Se og følg barnets initiativ
3. Ta del i barnets følelser
4. Gi ros og anerkjennelse
5. Felles oppmerksomhet- felles opplevelse
6. Gi mening til opplevelser
7. Lag sammenhenger

8. a. Planlegg med barnet
- b. Støtt barnet
- c. Legg til rette for barnet
- d. Sett positive grenser for barnet

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

- Personalet har kurs i trygghetssirkelen, og skal ha felles forståelse for barns tilknytningsbehov.
- Bevisste og reflekterende voksne kan skape trygghet, vise godhet, regulere barns følelser og hjelpe til i lek og vennskap.
- De voksne er helt avgjørende for å gi hvert enkelt barn gode omsorgserfaringer som må til for å skape trygg tilknytning.

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

- Barn trenger en oppmerksom voksen ved sin side som ser de og forstår hva de uttrykker.
- Viser interesse, glede og begeistring for det barna er opptatt av.
- Personalet er fysisk og psykisk tilstede med barna.
- Viser glede når barna kommer i barnehagen.

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

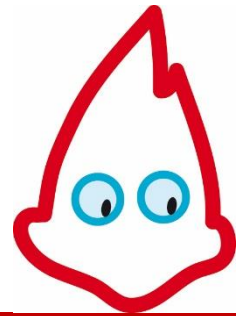
- Vi møter barna på følelsene deres.
- Snakker positivt om barna når de hører på, være gode rollemodeller.
- Viser godhet for barna, barna skal oppleve at de voksne vil de vel.

1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

- Hvert enkelt barn skal oppleve at det er betydningsfullt, og viktig for

- felleskapet.
- Hvert enkelt barn skal oppleve stolthet over egen kultur.
- Hvert enkelt barn skal delta i små og større leke-felleskap med andre barn.
- Barnehagen har en egen plan mot mobbing.

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

I lekefellesskapet legges grunnlag for barnas vennskap med hverandre. Å få delta i lek, og å få venner er grunnlaget for barnas trivsel og meningsskaping med hverandre. Grunnlaget for barns trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i barnehagen. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende.

Barns interesser skal ha betydning for hvordan vi planlegger innhold og forandrer lekemiljøet. Personalet må være oppmerksom på de uttrykk barna kommuniserer, og tilrettelegge hverdagen best mulig for alle barn.

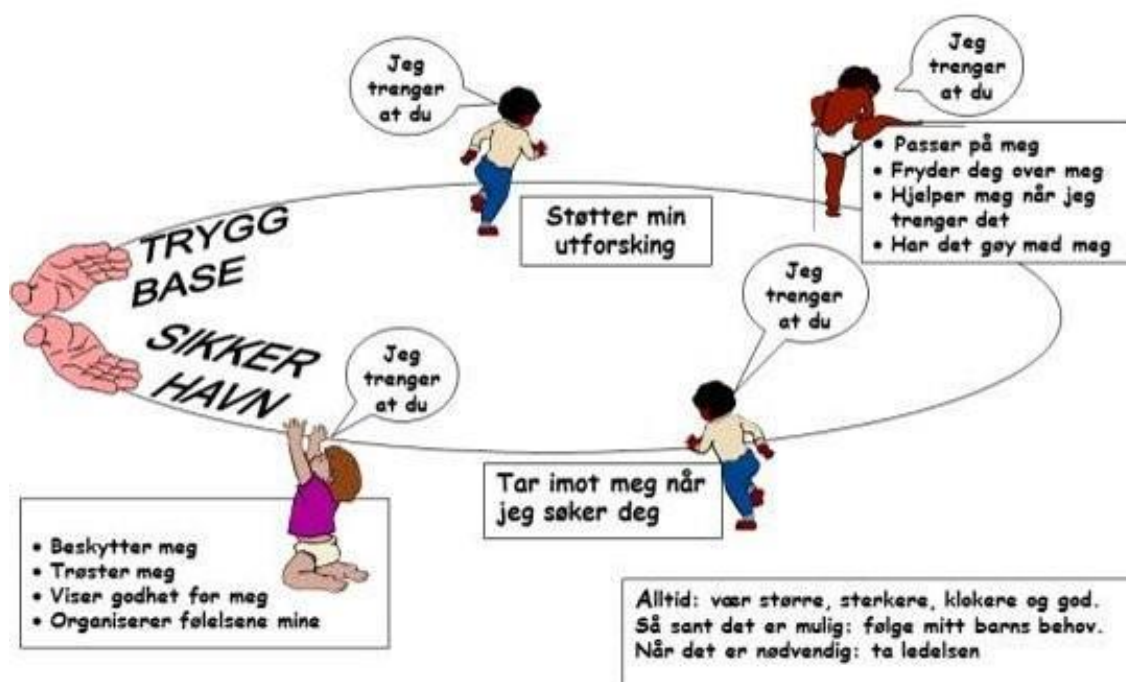
Personale organiserer smågrupper / lekegrupper for at alle barn skal

- bli sett og hørt
- oppleve trygghet
- oppleve aktivt deltakende voksne i lek sammen med barna.

2.1 Tilknytning

De yngste barnas behov for trygghet, omsorg og nærhet er viktig for deres videre utvikling. Barnet trenger sensitive voksne for å utvikle sine følelsesmessige og sosiale evner. Barna har behov for beskyttelse og omsorg. De har også behov for å utforske, mestre og bli selvstendige.

- Personale har god teoretisk innsikt i tilknytningsteori, og god kunnskap i relasjonskompetanse.
- Personale er sensitive i møte med barn: anerkjenner og bekrefter barns følelser, er vennlig og rolig.

2.2 Lek

Mål: Hvert enkelt barn skal oppleve et stimulerende lekemiljø; nysgjerrige og engasjerte voksne som er tilstede, tilgjengelig materiell og utstyr, og små rom som innbyr til uforstyrret lek.

- De voksne observerer, støtter og setter i gang lek, og hjelper barn inn i lek.
- Lekegrupper med ulike tema.
- Gi felles erfaringer og opplevelser slik at barna har noe felles å leke ut fra.
- De voksne må være engasjert, improvisere og være lekende voksne.
- Jevnlig vurdering av det fysiske rommet for å vurdere om det gir mulighet for utforskning og langvarig rollelek.

2.3 Læring

Mål: Gi utfordringer der innholdet gir mening, og betyr noe for det enkelte barn.

- De voksne støtter og beriker barnas initiativ og undring slik at barna får tiltro til egne evner.
- Vi sørge for at alle barna får varierte opplevelser, erfaringer og opplever mestring.
- Vi følger opp barnas interesser for å gi inspirasjon til videre utvikling og utforskning.

Mål: Bruke hverdagssituasjoner til gode læringsarenaer.

- I måltid og garderobesituasjoner øver vi på ulike ferdigheter, selvstendighet, samhandling språk og matematisk kompetanse.
- Vi deler barnegruppen i mindre grupper, og fordeler oss inne og ute. På den måten kan vi nå det enkelte barn og bedre se hva det enkelte barn er interessert i.

2.4 Barns medvirkning

Mål: Hvert enkelt barn skal oppleve at «det jeg mener og har behov for, blir tatt på alvor».

- Vi er tilstede med barna, slik at vi fanger opp deres opplevelser, spørsmål og interesser.
- Det settes av tid til samtale med barna om hvordan de opplever sin barnehagehverdag.

Mål: Det skal være en god balanse mellom barnas medvirkning og temaer som er lagt til rette av personale.

- Vi er spørrende, for å få tak i barnas tanker og meninger.
- Barnas behov og ønsker styrer den voksnes nærvær.

2.5 Vennskap og fellesskap

Mål: Barn skal erfare å være betydningsfulle for fellesskapet, og inngå i positive samspill med voksne og barn

- Vi støtter barn i samspill med andre slik at de danner vennskap som varer
- Gi barna demokratisk kompetanse. Det er f.eks. å se en sak fra flere sider. Det er et grunnlag for å se løsninger i en konfliktsituasjon.
- Forebygge, stoppe og følge opp ekskludering fra fellesskapet og mobbing. Se også Bergen kommunes plan: [Skyfritt](#)

2.6 Mangfold

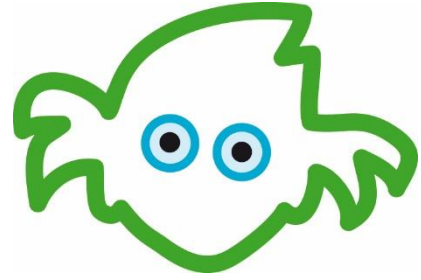
Mål: Hvert enkelt barn skal oppleve at de er viktig for fellesskapet

- Vi møter barna med varme, respekt og toleranse. Har respekt for ønsker og behov hos det enkelte barn. Jfr Bergen kommune sine visjoner se *barnet, varme og inkluderende*.
- Barna skal få opplevelser/erfaringer av å mestre lek og samspill med andre barn
- Vi snakker om respekt for hverandre på en reflekterende måte.

Mål: Barna skal oppleve stolthet over egen identitet

- Vi snakker om likheter og forskjeller. Det at vi er ulike innebærer at vi har ulike behov. Når vi snakker, forklarer og undrer oss sammen, får barna kunnskap og forståelse.
- Vi bruker bøker, bilder og barns kunstuttrykk (dans, musikk, drama, billedkunst m.m.) for å synliggjøre mangfold
- Vi markerer samenes nasjonaldag, og de ulike kulturenes høytidsdager.

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

ET GODT SPRÅKSTIMULERENDE MILJØ FOR ALLE BARN

Språkutvikling skjer i samhandling, lek og gjennom aktiviteter. Barna tar til seg ny kunnskap gjennom hele dagen. Som for all læring må det være meningsfylt og lystbetont for å fange dem.

Vi har fokus på at språk utvikles gjennom lek og mye visuell støtte..

Språkkofferter/eventyrkofferter med konkrete til å formidle bøker/eventyr i små grupper.

Musikk og sang vil vi også bruke. Musikk gjør språket lettere og morsommere å lære. Musikk stimulerer ulike sanser hos barnet. Når vi driver med musikk klarer hjernen bedre å ta imot og behandle språklyder.

«Tegn til tale» er et visuelt hjelpemiddel som styrker barnets språkutvikling. Vi viser tegn for det eller de viktigste ordene i setningen. Barn som ikke har muntlig språk kan da gjøre seg forstått ved hjelp av tegn og visuell støtte.

3.1 Fagområder

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse.

Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold.

(Rammeplanen, s.47)

- Kommunikasjon språk og tekst
- Kropp, bevegelse mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

3.1.1 Språk som basiskompetanse

Språklig kompetanse har betydning for barnas identitetsutvikling og for deres evne til å forstå og kommunisere, filosofere og fabulere, samhandle og bygge relasjoner.

Gjennom språket kan barnet uttrykke egne tanker, meninger, behov og følelser. (Sammen for kvalitet, Lek og læring 2018-2021, s.13)

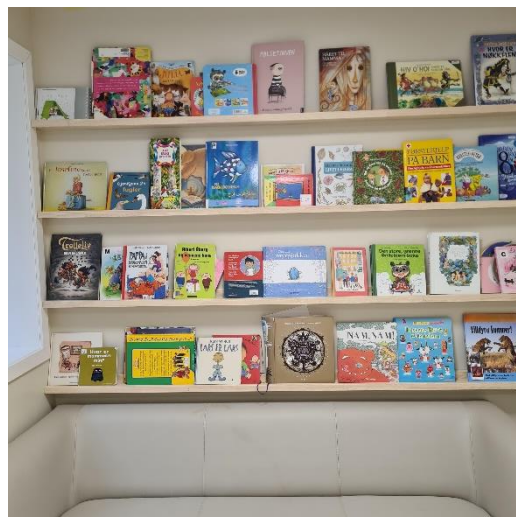
Vi bruker språket bevisst i formelle og uformelle situasjoner i barnehagen. En uformell situasjon kan være i lek. En formell situasjon er når noe er planlagt og ledet av den voksne. Den voksne har et bestemt mål med læresituasjonen.

Mål: Hvert enkelt barn skal oppleve glede ved å kommunisere med andre.

- Vi setter ord på- og samtaler om alt barnet møter og ser.
- Vi samtaler med barna.
- Vi gir opplevelser, samtaler og bearbejder i etterkant.
- Vi leker med språket ved bruk av sang, sangleker, rim og regler.
- Vi bruker tegn for å understøtte betydningen av ord.

Mål: Styrke barnas ordforråd og begreper, slik at de får uttrykke følelser behov og tanker.

- For å få god begrepsforståelse er det å få varierte erfaringer og opplevelser avgjørende, og disse må settes ord på av de voksne.
- Sette ord på følelser og behov

3.1.2 Matematisk kompetanse

Matematikk finnes overalt og hverdagen er full av muligheter til å ta i bruk mengdeforståelse, tall og telling, sortering, måling og mønster. Matematikk hjelper barnet til å uttrykke seg og skape sammenhenger.

Mål: Barna skal tilegne seg- og oppdage matematiske begreper og sammenhenger gjennom lek og aktiviteter.

- Bruke formingsmaterieell, spill, teknologi, leker og materieell som gir barna erfaring med klassifisering, sammenligning, sortering og logisk tenkning.
- Barna skal utforske og leke med tall, former, plassering, orientering, tallforståelse, størrelse, vekt og mål

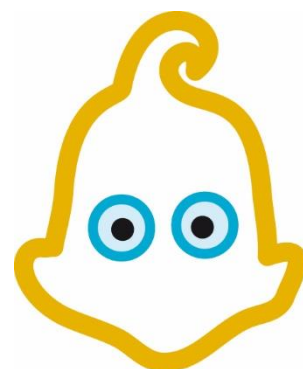
3.2 Digitale verktøy

Helt fra barna er små er IKT en naturlig del av barnas hverdag. Derfor er det viktig å utvikle digital kompetanse fra tidlig alder. Digitale verktøy skal være en kilde til innhenting av kunnskap, lek, kreativitet og kommunikasjon. Vi bruker Smart Board med grupper av barn og i fellessamlinger som inspirasjon og supplement til prosjekter og aktiviteter.

Mål. Barnehagens digitale praksis skal legge til rette for at barn får prøve, undersøke, lære, leke og skape ved hjelp av digitale verktøy. Barna skal få kjennskap til bruk av digitale verktøy som pc, Smart Board og kamera, Bee-Bot og Digital lupe. Bruken av digitale verktøy skal være med på å utvikle barns begynnende etiske bevissthet om eget personvern og rettigheter.

- Barna får ta del i fotografering med digitale kamera, og får ta del i prosessen med å legge inn bilder samt printe dem ut.
- Barna får bruke Smart Board og PC, og prøve ut ulike aktiviteter der. De voksne skal være aktiv og deltagende sammen med barna.
- De eldste barna får kjennskap til kildesøk og hvordan man kan bruke nettet til å få kunnskap om ulike tema.
- Gjennom bruk av kamera og pc skal barna få en begynnende forståelse for nettvett og personvern. Barna er med på samtale rundt bruk av bilder, og barna må selv få sette grenser for hvilke bilder vi tar eller printer ut.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Et godt leke og læringsmiljø for alle er satsningsområde barnehageåret 2023/2024

For å utvikle barnehagen som organisasjon må vi sikre at alle drar i samme retning. Målene må derfor være kjent og forpliktende for den enkelte. På planleggingsdager og personalmøter legger vi til rette for lærende prosesser for hele personalgruppen. For barnehageåret 2023/ 2024 skal vi øke vår kunnskap og kompetanse på et inkluderende leke- og læringsmiljø både inne og ute.

Vi vil styrke barnas språk gjennom lek og samhandling. Alle barn skal delta i lek og aktiviteter uavhengig av språk og kompetanse.

Lekemiljøet vårt skal ikke være statisk, det skal forandres ut ifra tema og barnas interesser. Barna skal få oppleve gruppetilhørighet og felleskap gjennom ulike lekemiljø.

MÅL: Alle barn skal oppleve trygghet, forutsigbarhet og lekeglede uavhengig av språk og funksjonsnivå.

Dette oppnår vi ved at:

- Vi tilrettelegger det fysiske- leke og læringsmiljø
- Gir ny inspirasjon til lek og undring
- Er aktive voksne som gir støtte til den gode leken.
- Gir barna mulighet for ro og samhandling
- Gir barna mulighet for medvirkning til lek og lekemiljø
- Tospråklige assistenter støtter barn i lek og hverdagsaktiviteter

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

. Vi skal være en barnehage som er i utvikling. Vårt mål er å være faglig oppdatert, og hele tiden reflektere over egen praksis. Det gjør vi ved å evaluere planer, og evaluere arbeidet som er gjennomført. Vi må jobbe systematisk, og reflektert på møter og planleggingsdager. Vi må også ha en god tilbakemeldingskultur. Målet er å sikre at barna får et kvalitativt godt tilbud som er i samsvar med intensjoner i lov – og rammeplan

4.2.1 Dokumentasjon

Dokumentasjonsarbeidet skal skape grunnlag for refleksjon og vurdering. Det skal være en synliggjøring av barnas læreprosesser og av det som skjer i barnehagen. Gjennom et godt dokumentasjonsarbeid får barnehagen et godt grunnlag for å justere, endre eller videreføre praksis. Vi vil bruke følgende dokumentasjonsformer:

- Bilde og tekst
- Praksisfortellinger
- Sosiogram
- Samtaler med barna
- Foreldresamtaler
- Månedsbrev
- Kommunikasjon ved henting og levering

4.2.2 Vurdering

Hele personalgruppen deltar i vurderingsarbeidet; vi bruker Avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager
Metodene vi bruker; refleksjonsoppgaver, praksisfortellinger, observasjoner, samtaler med barn og foreldre. Samtaler med barnegruppen og enkeltbarn.

4.2.3 Oppfølging

Vi reflekterer underveis på hva som skjer i prosessene og om hva som er viktig for barnet og barnegruppen.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Foresatte får informasjon underveis gjennom månedsbrev.

Få innspill til vurderingsarbeidet fra FAU

Daglig kommunikasjon ved henting og levering

Samtaler med barna.

Personalet må være lydhør overfor barnas innspill og interesser. Gjennom observasjoner og samtaler må vi bygge på barnas interesser

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Vi ser på barnet som aktivt deltakende i egen utvikling og læreprosess. Alle barn har unike ressurser som de bidrar med i fellesskapet. For at barnet skal utvikle en god selvfølelse er det avhengig av å møte sensitive og tilstedeværende voksne som gjør sitt beste for å forstå barnets intensjon. Barn sin opplevelsesverden skal møtes med respekt og forståelse.

Vi har et helhetlig læringssyn, der utgangspunktet er at barn er kompetente og lærer gjennom alt de opplever. I barnehagen er lek og læring to sider av samme sak. Barn lærer hele tiden, i lek og sosialt samspill, i tilrettelagte aktiviteter og i spontane situasjoner. Barn lærer ved å medvirke i sosiale fellesskap og gjennom egne opplevelser og erfaringer. De lærer ved bearbeiding av inntrykk og ved gjentakelser. Barn lærer ved å være aktive selv. Når barnet er trygt og godt ivaretatt er utgangspunktet for læring god.

Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng. Personale skal sikre at rammeplanenes målsetninger blir ivaretatt ved tilrettelegging av leke – og læringsmiljøet. Også ved voksendeltakelse og støtte i barns lek og aktiviteter.

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

Pedagogisk relasjonskompetanse handler om personalet sin evne til å se og forstå hvert enkelt barn. At personalet justerer seg til barnet, uten å gi slipp på eget perspektiv og lederskap. Det er alltid den voksne som har ansvar for kvaliteten i samspillet med barna.

Personalet skal se barnet, og møte det enkelte barn med en varm og inkluderende holdning.

Barn som blir lyttet til, snakket med og tatt på alvor, utvikler tillit til seg selv og andre. Tillit til seg selv og andre er også grunnleggende i forhold til å delta i lek og motivasjon for å lære.

Personalet skal gi ros og anerkjennelse til barna, og ha et felles fokus med barna. Man skal gi mening til barnas opplevelser, og når noe ikke er akseptabelt skal det gis beskjed på en tydelig, men vennlig måte. Personalet må systematisk reflektere over hvordan en selv oppleves av barn og foreldre. Det er personalets møte med enkeltbarnet, og barnegruppen som er forutsetningen for hvilket psykososialt miljø det er i barnehagen. Alle barn skal ha et godt og trygt miljø i barnehagen.

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

Barna skal tilegne seg holdninger og verdier, samtidig som de skal lære seg å stille spørsmål ved det de møter.

Danning skjer i samspill med omgivelsene. Vi skal være en barnehage som bygger på demokrati og delaktighet. Det handler ikke om at alle skal få gjøre som de vil, men at barna skal få tenke/ mene noe selv, samtidig som en respekterer andres tanker og meninger. De voksne må reflektere sammen med barnet, og må være gode modeller ved å vise at vi reflekterer over egne handlinger. Det innebærer at vi må lytte og stille gode spørsmål som gjør at barna må reflektere. Så må vi være mere spørrende enn ledende, da får vi vite mer om hva barna tenker og mener.

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet, utvikling og læring. God omsorg avhenger av at vi klarer å tolke barnets behov. Personalet må ha kunnskap om og evne til å inngå i positive samspill med barna, og være sensitiv for hvilke signal barna sender. Barnehageåret 2013/2014 fikk hele personale kompetanse i Trygghetssirkelen. Nyansatte får opplæring. Trygghetssirkelen fokuserer på barns tilknytningsbehov, utforskertrang og behov for trygghet i relasjon og samspill med andre. Modellen er brukt over hele verden for å hjelpe barn til å bli trygge, til å utvikle god selvregulering og sosial kompetanse. Tillitsfulle og gode relasjoner mellom voksen og barn bidrar til trygghet for det enkelte barn, og dermed en god utvikling for en livslang læring. Trygghetssirkelen starter ved livets begynnelse, og den fortsetter gjennom hele livet. Når vi er trygge på at noen er der for oss, klarer vi å bevege oss over store avstander og lære oss nye ferdigheter- vi utforsker. For hver runde styrkes forholdet, og barnet føler seg tryggere.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Progresjon i barnehagen innebærer at alle barn skal utvikle seg, oppleve fremgang og mestring gjennom stadig nye opplevelser og erfaringer. Hvert enkelt barn skal få utfordringer tilpasset sine interesser, erfaringer, kunnskap og ferdigheter. Samtidig skal det tas hensyn til at alle barn er forskjellige og utvikler seg ulikt og i ulikt tempo.

Barna lærer best når det er balanse mellom de utfordringene de blir stilt ovenfor og de ferdighetene de besitter. Personale må ha kunnskap om det enkelte barnet, barnegruppen, hvordan barn lærer og utvikler seg, og rammeplanenes innhold. Denne kunnskapen må brukes aktivt for at hvert barn skal oppleve progresjon. Vi har utarbeidet plan over fagområdene i forhold til hva barna skal få erfaring med ut i fra barnas alder og modning.

Kommunikasjon, språk og tekst.

<p>Barna skal få erfaringer med ord og begreper som omhandler egne følelser og behov, og hverdagsliv i barnehagen. De skal erfare at de kan bruke både verbale og nonverbale uttrykksformer for å kommunisere.</p> <p>De skal bli kjent med bøker, sanger, regler og rytme.</p> <p>Barna skal bli møtt av voksne som bruker språket aktivt til å sette ord på hva vi gjør, og hvordan barnet har det. Tegn som støtte i kommunikasjon.</p>	<p>Barna skal få stimulert og utvidet sitt ordforråd og begreper, slik at de kan uttrykke følelser og tanker.</p> <p>De skal få bruke språket aktivt i lek med andre barn, og med voksne som støttende stillas.</p> <p>Barna skal bli snakket med av voksne som er interessert i deres liv i barnehagen.</p> <p>De skal få møte variert litteratur, sanger, rim og regler.</p> <p>Barna skal bli kjent med symboler som tall og bokstaver.</p> <p>De skal bli stimulert til å leke og tøyse med språket, og til å lytte.</p> <p>Vi starter med lek/temagrupper, hvor vi bl.a. jobber med språkkofferter og ulike leketema.</p>
--	--

Kropp, bevegelse, mat og helse.

Barna skal oppleve å få varierte og allsidige erfaringer/opplevelser med å bruke kropp og sanser.

De skal bli kjent med kroppen sin, utvikle grovmotoriske ferdigheter og positiv selvfølelse.

Vi jobber for at barnet skal få etablert språk og begreper om egen kropp.

Vi tilrettelegger for tumlelek.

De skal bli kjent på utelekeplassen, og etter hvert nærområdet vårt.

Barna skal få erfare det å klare selv, f.eks. å spise og kle på seg.

Barna får være med på å tilberede maten.

Barna skal få videreutvikle motoriske ferdigheter, og utvikle bevissthet rundt egen kropp og helse.

De skal få utfordringer som gir mestring og positiv selvfølelse, både fysisk og mentalt.

Barna skal få positive erfaringer med friluftsliv hele året. Få være med på tur, og lengre turer etter hvert som de blir eldre.

Når de har siste året sitt i barnehagen, 5 åringene, er de i førskolegruppen. En dag i uken er de sammen om ulike aktiviteter eller på tur.

De skal utvikle selvstendighet i forhold til å hjelpe seg selv: smøre mat, kle på seg og hygiene.

Vi jobber for at barna skal utvikle evnen og retten til å bestemme over egen kropp. Til å sette grenser for seg selv og andre.

Barna får delta i matlaging.

Kunst, kultur og kreativitet

Barna skal få være sammen om kulturelle opplevelser som bidrar til samhørighet, f.eks. fellessamlinger. De skal få ulike sanseopplevelser inne og ute. Barna skal bli fortalt eventyr/historier med konkrete, dramatisering, musikk og bevegelse. De skal få kjennskap til ulike typer materiale. Barna skal få bruke de ulike sansene sine, og få uttrykke seg estetisk.

Barna skal få være sammen om kulturelle opplevelser som bidrar til samhørighet, f.eks. gjennom aktiv deltakelse på fellessamlinger og arrangementer. De skal få bruke fantasi, kreativ tenkning og skaperglede i samspill med andre barn og voksne. Barna skal ha god tilgang på utstyr som stimulerer rollelek og dramalek, de voksne må være gode modeller. De skal bli introdusert for ulike teknikker og verktøy, slik at det kan gi dem muligheter til å finne sine egne uttrykk. Det skal legges til rette for ulike kulturopplevelser i og utenfor barnehagen, f.eks bibliotek.

Natur, miljø og teknologi

Barna skal få oppleve gleden ved å være ute i naturen. De skal få være ute i all slags vær. Barna får erfaring med å bruke naturen som finnes i nærmiljøet. De kan plukke bær og blomster, studere småkryp og se på fugler.

Barna skal få oppleve gleden ved å ferdes i naturen. De skal få kjennskap til planter, trær, blomster, småkryp og fugler. De får materiell og redskap til å utforske (bl.a. lupe og hov).

Barna skal få kjennskap til kildesortering, og lære at vi tar med oss bosset hjem. De skal få kunnskap og erfare ulike teknikker i konstruksjonslek, ute og inne. Barna skal få erfaring med å så frø.

Barna blir stimulert til å få en forståelse for samspill mellom mennesket og naturen. De skal få undre seg, eksperimentere, systematisere og beskrive ulike fenomen i den fysiske verden. De får tilgang på litteratur, faktabøker og digitale hjelpemidler for å utvide utforskningen. Barna er med og kildesorterer. Barna sår frø, og deltar i hele prosessen fra frø til blomster / grønnasaker.

Antall, rom og form

Barna skal bli kjent med matematiske begreper gjennom lek i hverdagen. F.eks. utforske rom og form gjennom bevegelse.

De får leke med ulike konkreter: puttekasser, duplo, magneter m.m.

Barna får høre eventyr, sanger og regler som f.eks. tar for seg antall, mengde og størrelse.

De får erfaring med konstruksjonslek: bygge og rive ned.

Barna skal få oppleve glede over å leke og utforske med matematiske begrep. De skal få bruke spill i samhandling med andre barn og voksne: former og tall. Kjøkkenvakt: barna får lage mat, dele opp, borddekking som krever riktig antall.

Få opplevelser og erfaringer med smartboard som verktøy.

Erfare sortering og klassifisering i hverdagslivet, som ved rydding.

	<p>Barna skal få kjennskap til begreper som beskriver innhold og størrelser: f.eks, full/tom, lang/kort.</p> <p>De skal bli kjent med og få forståelse for plasseringsord: inni, over osv</p>
--	---

Etikk, religion og filosofi

<p>Barna skal få oppleve gleden over fellesskapet i barnegruppen, og mangfoldet mellom mennesker.</p> <p>Hvert barn skal oppleve seg selv anerkjent og bekreftet.</p> <p>Barna får erfare ulikheter, og skal få vise omsorg og trøste hverandre.</p> <p>De får erfaring med å dele og vente på tur.</p> <p>Barna skal få opplevelser knyttet til høytider og markeringer.</p>	<p>Barna skal få videreutvikle sine erfaringer med respekt og toleranse for seg selv og andre.</p> <p>De skal få hjelpe hverandre (og voksne), ta hensyn, vise omsorg og øve seg i å løse konflikter ved hjelp av språket.</p> <p>Barna skal stimuleres til å gjenkjenne følelser hos seg selv og andre.</p> <p>Barna skal få kjennskap til de ulike kulturene og religionene som er representert i barnegruppen.</p>
---	---

Nærmiljø og samfunn

<p>Barna skal få oppleve at de er verdifulle og viktige for fellesskapet i barnegruppen.</p> <p>De skal bli kjent med, og utforske barnehagen, dens uteområde, og etter hvert nærområde.</p> <p>Barna skal få medvirke, voksne er oppmerksom på barnas kroppsspråk og interesser.</p>	<p>Barna skal få oppleve at deres stemme/ meninger blir hørt, og at det får betydning for hva som skjer i barnehagen. De skal få videreutvikle tilliten til egen og andres betydning, og påvirkning i fellesskapet.</p> <p>Barna er på tur i nærmiljøet, og får vise hvor de bor.</p> <p>Vi samarbeider med Damsgård skole slik at barna skal bli kjent og trygg på skolen.</p> <p>Felles aktivitetsdag for skolestarterne sammen med Damsgård skole og nærbarnehagene.</p>
---	---

V. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

Det er avgjørende for barnas trivsel og trygghet at de opplever en god barnehagestart. Et godt samarbeid mellom barnehage – hjem må skapes fra første dag. Ved å ha en åpen og lydhør kommunikasjon med foreldre, kan vi skape tillit. Trygge foreldre er med på å trygge barna. En av foreldrene er sammen med barnet de første dagene. I starten er dagene korte, slik at det blir en kjekk opplevelse, og barnet får bearbeidet alle nye inntrykk. En voksen har ansvar for barnet, slik at barnet får en god tilknytning til denne voksne først. Vi jobber etter en modell, Trygghetssirkelen (Circle of security). Den er en hjelp til å forstå hvordan barnet gjennom sin atferd og følelser gir uttrykk for sine behov. [trygghetssirkelen](#)

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

Barna som skal begynne på «stor» avdeling, skal få tid til å bli kjent. Det er for å gjøre overgangen fra liten til stor så god som mulig. En voksen fra småbarn, sammen med de barna som skal begynne, besøker «stor» avdeling. I mai/juni setter vi av tid til jevnlig besøk for å bli enda bedre kjent med de voksne, og barna. Barn og foreldre får velkommenbrev fra personale på stor avdeling.

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Plan for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole i Bergen kommune er under revidering. Planen skal videreutvikle felles kompetansetiltak for ansatte, samt arenaer for samhandling mellom barnehage, SFO og skole.

Formålet med denne planen er å styrke samarbeidet og sikre sammenhengen mellom barnehage og skole og SFO. «Barn og foreldre i Bergen skal oppleve en planlagt overgang fra barnehage til skole, slik at barnet kjenner seg trygt og opplever mestring. Barn og foreldre skal oppleve at barnehage og skole samarbeider for å skape sammenheng i læringsinnholdet»

Sammen med Damsgård skole har vi utarbeidet et årshjul. Årshjulet inneholder plan for møter og aktiviteter i løpet av året for at barna skal bli kjent- og oppleve trygghet og forventninger frem mot skolestart og oppstart i SFO.

VI. Foreldremedvirkning

Vi vil møte foreldre med åpenhet og forståelse. Vi er åpne for foreldres ønsker og behov når det gjelder deres barn. Så langt vi kan, tilrettelegger vi for individuelle løsninger.

Foreldre skal føle seg trygge for at barna har det bra. Ved konkret tilbakemelding om hvordan barna har det, og hvordan vi jobber, trygger vi foreldrene. Vi vil fremstå som trygge og ansvarsbevisste omsorgspersoner

Vi ønsker tilbakemeldinger fra foreldrene. Da får vi vite hva de mener er bra, og hva som eventuelt bør endres på.

I foreldresamtalen kan foreldre være med å forsterke barnestemmen. Her kan barnehagen få nyttig og viktig informasjon om hva barna liker å gjøre hjemme, og barnehagen kan informere foresatt om hvordan barnehagen jobber.

De ulike fora for medvirkning for foreldre er

- Daglig kontakt ved levering og henting.
- Foreldresamtale ved oppstart
- Foreldresamtaler høst og vår
- Foreldremøte
- FAU og SAU
- Ulike arrangement gjennom året, foreldrefrokost, foreldrekaffe og sommerkonserten.
- I foreldresamtaler og på foreldremøter, prøver vi å få foreldrene i tale om hvordan de kan medvirke på barnehagens innhold.

VII. Bærekraftig utvikling

Barnehagen skal legge til rette for livslang læring, livsmestring og bærekraftig utvikling.

Bærekraftig utvikling i barnehagen handler om å skape miljøbevisste og etiske forbrukere. Bevisstheten rundt temaet starter i barnehagen, og målet er at vi skal bli et mere bærekraftig samfunn i fremtiden.

Sammen skal vi gi barna gode holdninger, og gi barna kunnskap om sammenhengen mellom mennesker og dyr i naturen.

Vi er bevisst hva vi handler inn av utstyr, klær og leker.

Dette gjør ved at:

Vi oppbevarer mat i bokser, og unngår i mest mulig grad å bruke plastposer. Barna blir tatt med i prosessen med kildesortering av plast, papp og glass. Klær som samler seg opp i løpet av året, eller som barna vokser fra, blir lagt frem slik at foreldre som har lyst eller trenger noen klær til barna kan ta det med seg. På den måten får plaggene lenger levetid, og vi trenger å handle færre nye klær.

Vi bruker nærområdet vårt gjennom hele barnehageåret. Vi ser på forandringer i naturen, og lærer barna å ta være på livet rundt seg. Vi følger forandringer i naturen gjennom året, og bruker ulike naturmateriale til lek og formingsaktiviteter.

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barnehageloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Laksevåg barnehage

Sverre Hjetlandsvei 17

5161 Laksevåg

E-post: Laksevag.barnehage@bergen.kommune.no

**BERGEN
KOMMUNE**